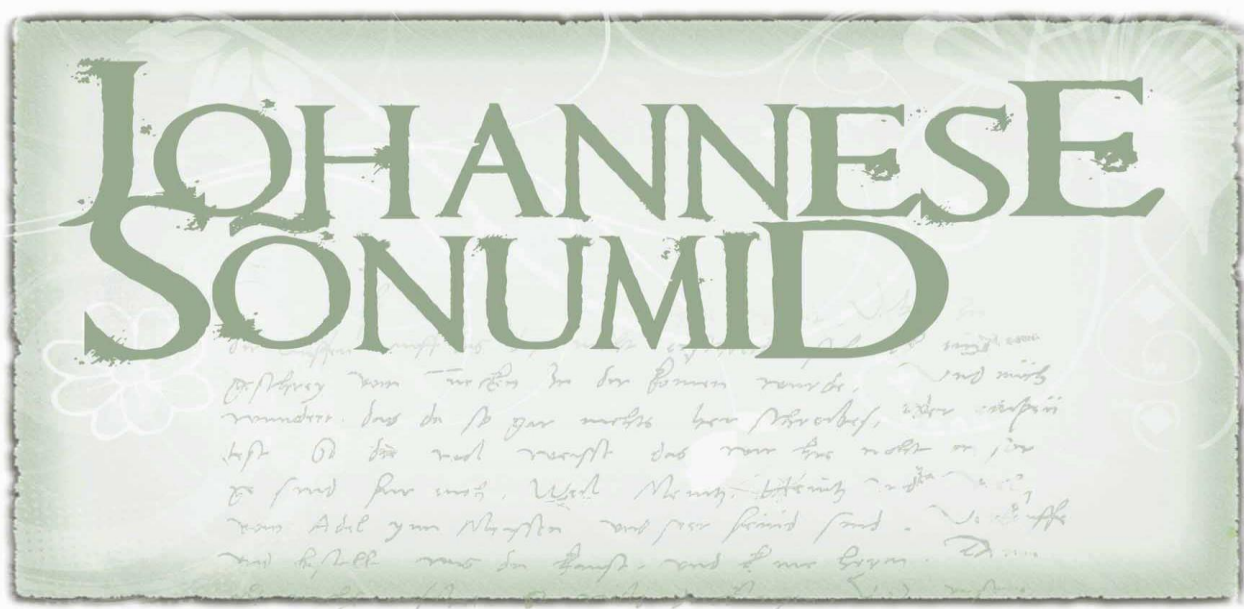

EELK Haapsalu Püha Johannese kogudus

AUGUST 2020

Kirikute ühendus ületab piire ja aegu.

Soome ja Eesti ühine ajalugu on huvitav, väljakutsuv ja pikk. Ei oleks Eestit ilma Soometa ega Soomet ilma Eestita.

Me kaks venda oleme siiski vahel pidanud teineteisest lahus olema. Nii määratles seda omal ajal Eesti Vabariigi president Konstantin Päts.

Värskeks mälestuseks on kogemus, kuidas venna eest hoolitsemine oli okupatsiooni ajal keeruline. Minu esimene Eestimaa reis jäi mulle eluks ajaks meelde. Kui Helsingist väljuv laev „Vanemuine“ 1966. aasta aprilli lõpus saabus Tallinna sadamasse, valitses suur ootusärevus. Tulijaid ootas hall depressioon ja elevus. Aasta varem (7. juulil 1965) oli laevaühenduse taasavamisega 26-aastane isolatsioon lõppenud. Mõlemad pooled tundsid, kui suur oli elatustasemete erinevus ja kui suur lõhe tekkinud meie ühendusse.

Nagu sageli varemgi, rajasid kirik ja selle kogudused kõige esimesena uue ühenduse.

Eestis oldi juba harjunud võõra võimuga. Kõigepealt valitses Saksa ülemklass, sidemed Soomega olid väga vähesed. Rootsi võimu ajal vajati soomlasi, kes juba oskasid keelt, et õpetada luterlikku usuõpetust.

Pärast Eesti iseseisvumist 1920. aastatel tekkis rahvakiriku loomise tulemusena uuesti hõimusuhe. Selle tulemuseks oli vendade vaheline piiritu lähedus. Eesti ja Soome ulatasid teineteisele käe. Organisatsioonide ja taaselustamisliikumiste vahel tekkis jälle koostöö.

Soome ja Eesti kirikute vahel taastus koostöö täielikult 1930. aastatel.

Pärast seda, kui peapiiskop Jaan Kiivit viiekümnendatel aastatel Soomet külastas, said alguse õpetajate regulaarsemad kohtumised, abistamistöö ja mitteametlike kontaktide arv kasvasid kordades. Perestroika ajal, kui poliitiline olukord seda võimaldas, tugevdati ühendusi, nii et need jõudsid uuele tasemele. Reformiti kirikuraamatuid. Soome abistas Eesti kirikut haridus- ja koolitustegevustes. Koguduste vahel tekkis uut tüüpi sõpruskoguduste tegevus. Hea näide sellest on Haapsalu ja Loviisa rahufoorumi koostöö.

Mitmed Soome kogudused hakkasid Eestiga aktiivselt ühendust pidama. Tugevnes vendade omavaheline lähedustunne ja armastus. Suurenes vastastikuse abi osutamine ja elavnes suhtlus. Muusikatöö, kooritöö, vaimulik ühtekuuluvus ja kogu ulatuslik kirikutöö inspireeris mõlemat poolt.

Pikaajaline sõjajärgne eraldatuse periood kujunes lõpuks õnnelikuks suhtluseks. Oikumeenilised suhted ületasid ka konfessioonide piire. Tiit Salumäe, tema pere ja laienevate sõpruskondade kaudu lõi Haapsalu kogudus uusi kontakte ja algatas uusi tegevusi erinevates riikides.

Kui kirjutatakse Eesti uue iseseisvuse ajalugu, siis suurimad teened uue eluetapi loomisel on Eesti luterliku ja Soome luterliku kiriku koguduste koostööl.

Sina muutsid mu kaebuse
mulle ringtantsuks;
sa vallandasid kotiriide mu seljast
ja panid rõõmu mulle vööks,
et mu hing laulaks sulle kiitust
ega vaikiks.
Issand, mu Jumal,
ma tahan sind tänada igavesti!
(Psalmist 30)

Veli-Matti Hynninen
Praost

KOGUDUSE TEGEVUSKAVA AUGUSTIS.

P, 2. august kl 11 leeripüha jumalateenistus armulauaga. Teema: Tõde ja eksitus. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, õpetaja Kristo Hüdsi, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

K,5. augustil kl 19 kirikukontsert. Viiuliduo - Triinu Piirsalu ja Joosep Reimaa. Vaba annetus. (Jaani kirik).

R, 7. august kl 9 hommikupalvus Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 23.45** (peale etenduse lõppu) **Õo kontsert.** Esineb Canzone ja Haapsalu Kammerkoor Ulrika Graubergi juhatusel. (Sissepääs annetusega, toomkirik).

L, 8. august kl 23.30 (peale etenduse lõppu) **Öökonsert.** Orel pooltund - organist Lia Salumäe. (Sissepääs annetusega, toomkirik).

P, 9. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Ustavus Jumala andidele. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, jutlustab pastor Joachim Haeger Rendsburgist (Saksamaa), Teno Ilves ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

R, 14. august kl 9 hommikupalvus Teenib õp. Kari Tynkkynen (Jaani kirik).

P, 16. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Soosinguajad. Teenivad piiskop Tiit Salumäe, Kalle Jätsa, ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

N, 20. august ekskursioon Riiga. Informatsioon ja registreerimine Kari Tynkkynen – 53055761 (Kullamaa) ja Lia Salumäe – 53039835 (Haapsalu).

R, 21. august kl 9 hommikupalvus Teenib piiskop Tiit Salumäe (Jaani kirik). **Kl 19 kirikukontsert „Serenaad“.** Tallinna Kammerorkester, kontsertmeister Harry Traksmann. Ettekandel Tšaikovsky Seranaad, Arenski Variatsioonid Tšaikovsky teemale. (Piletid eelmüügis ja kohapeal. Toomkirik.) **Kl 20 Kontserdi II osa** -Tallinna Kammerorkester koos Marko Matvere ja dirigent Tõnu Kaljustega jätkub piiskopilinnuse siseõuel. (Piletid eelmüügis ja kohapeal).

P, 23. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Enese läbikatsumine. Teenivad Läti luterliku kiriku peapiiskop Janis Vanags, piiskop Tiit Salumäe, õpetaja emer. Valdek Johanson, õpetaja Kristo Hüdsi, Teno Ilves ja organist Lia Salumäe. (Toomkirik).

Kl 18 Kirikukontsert. Eesti Segakooride Liidu suvekooli koorid ja üle-eestiline Noorte Sümfooniaorkester. Kavas: Franz Schubert - Missa nr. 2, G-duur; Pärt Uusberg - "Kiituselaul" Dirigendid Lilyan Kaiv ja Pärt Uusberg. Piletiga. (Toomkirik).

E, 24. august kl 18 Balti piiskoppide kogu pidulik jumalateenistus. Teenivad peapiiskop Urmas Viilma, piiskop Joel Luhamets ja piiskop Tiit Salumäe. Laulab toomkoor, dirigent Sirje Kaasik ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

R, 28. august kl 9 hommikupalvus Teenib õpetaja Kristo Hüdsi (Jaani kirik).

L, 29. august muuseumi öö. Haapsalu Jaani kirik ja piiskoplik toomkirik on avatud kl 18-21. Kl 19 – orelipooltund toomkirikus. Kl 20 – orelipooltund Jaani kirikus. Esinevad Lia ja Lea Salumäe.

P, 30. august kl 11 jumalateenistus armulauaga. Teema: Jeesus, meie aitaja. Teenivad õpetaja Kristo Hüdsi, Kalle Jätsa ja organist Lia Salumäe (Toomkirik).

Peale jumalateenistust toimub koguduse jalgrattamatk Ridalasse. Kogunemine toomkirikus kell 12.30. Info õpetaja Kristo Hüdsi - 56952758.

TAASISEISESVUMISPÄEV SÕIT RIIGA.

EELK Haapsalu Püha Johannese ja EELK Kullamaa Püha Johannese koguduste ühine reis Riiga taasiseseisvumispäeval - neljapäeval 20. augustil!

Alustame reisi kell 7.00 Haapsalu lossiplatsilt ja kell 7.45 Kullamaa vallamaja eest.

Tagasi jõuame Kullamaale umbes kell 21.15 ja Haapsalusse kell 22.00.

Grupi suurus soovituslikult 30 inimest.

Kaasa kehtiv pass või ID-kaart.

Reisi maksumus orienteeruvalt 35€/inimese kohta. Hind sisaldab bussisõitu ja reisikindlustust.

Informatsioon ja registreerimine õp. Kari Tynkkynen tel 53 055761 (Kullamaa)

ja Lia Salumäe tel 53 039835 (Haapsalu).

Kohtumiseni reisil!

KUTSE JALGRATTAMATKALE 30. AUGUSTIL.

Armas kaasteeline, kutsun sind taas matkale, sel korral augustikuu viimasel päeval kell 12:30. Kõik emad, isad, vanaemad, vanaisad ja lapsed ratastele! Retke pikkuseks on 20 km, mis on jõukohane ka 10-aastastele lastele. Matka pikkuseks on orienteeruvalt 3,5 tundi.

Retkel peatume ja naudime ühiselt matka-pikniku koos maitstva kaasavõetud matkamoona EELK Ridala kiriku juures, kuhu on Haapsalu toomkirikust 9 kilomeetrit. Vajadusel teeme peatusi, et puhata. Ära unusta kaasa võtta hea tuju ning seljakott retkeinega. Matkale tulles kanname kõik kiivreid! Kui sul puudub ratas, kiiver või vajad mõnes muus osas abi ja nõu, siis kindlasti küsi. Matka alustame toomkirikust kohe peale jumalateenistust. Kirikus annan kõigile osavõtjatele lühikese ülevaate matkast, peame palve ja alustame teekonda. EELK Ridala kiriku juurde jõuame orienteeruvalt kell 13:45. Ridalas kinnitame keha ja puhkame ning seejärel tutvume kirikuga. Kell 15:00 planeerime alustada tagasisõitu. Matk kulgeb mööda Lihula maanteed, mis tähendab seda, et teeolud on head, kuid liiklemine nõuab erilist tähelepanelikkust.

Juhul, kui sajab vihma ja tundub, et ilm meid matkapäeval ei soosi, siis peame kahjuks rattamatka edasi lükkama järgmisesse aastasse. Sajuga korral saame osa piiblitunnist Jaani kirikus kell 13:00.

Registreerimine toimub kuni 26. augustini. Registreerimiseks palun kirjuta või helista mulle.

Kristo Hüdsi Tel: 56952758 E-post: crysto61@gmail.com / kristo.hudsi@eelk.ee

TEELISTE KIRIKUTE KÜLALISED ON KIRJUTANUD.

Väga kaunis, hea kõla ja kajaga, ilusa arhitektuuriga kirik.

Külastasime imelist kirikut.

Väga kena ja hoolitsetud koht.

Tulime vihma trotsides siiski selle imelise kohaga esmakordselt tutvuma!

Olete teinud palju, aitäh. Edu edaspidiseks.

Väga armas ja ilus kirik. Jumala õnnistusega Taeblast.

Väga kena võimalus. Aitäh suurepärasele kirikuhoidjale, kes põhjalikult kirikulugu tutvustas. Jõudu missiooniga töös.

KIRIKUAIAS ON NÜÜD AJALOOSTEND.

Jaani kiriku aeda on nüüd põhjust iga päev sisse astuda. Pühapäeval, 12. juulil avati seal Heino Noorele, tema emale ja isale pühendatud mälestuspink. Sealsamas kirikumüüri ääres asub nüüd ka kiriku eesti- ja ingliskeelne ajalooostend. 1513. aastal esmakordselt kirjalikes allikates mainitud Jaani kirik on üle 500 aasta olnud linnakodanike pühakoda, aastast 1524 luterlik kirik. Kiriku järjepidevuse kandjad on eelkõige õpetajad. Esimene teadaolev linnakiriku õpetaja oli Joachim Jacobi (1581–1587). Tema hauaplaat asub siiani altari ees. Järgneva enam kui nelja sajandi jooksul on kirikul olnud 25 ordineeritud luteriusu õpetajat, kes kõik nimeliselt on loetletud. Alates Constantin Immanuel von Hörschelmannist (1812–1848) on olemas ka õpetajate pildid.

Kirikuelu kõige keerulisem aeg oli kindlasti nõukogude okupatsioon. Mitte kunagi varasemate sajandite jooksul polnud kirikut ühiskonnast jõuga välja lõigatud. Aga ka sel ajal ei hüljanud kogudus oma kirikut ja olude kiuste hoolitses selle eest. 1988 oli murranguaasta, mil kirik sai jälle tagasi oma avaliku koha ühiskonnas.

Kiriku esemetest, mida võiks kindlasti lähemalt uurida, on kõige tähelepanuväärsem Eesti ainus kivist altarisein. Detailirohke barokse altariseina kinkis 1630. aastal kirikule Haapsalu bürgermeister

Johann Balhorn. Selle autor on kiviraidur Joachim Winter. Jaani kiriku kellahelinat kuuldes on hea teada, et üks kahest kellast lööb juba aastast 1590. Võime uhkust tunda oma kiriku ja koguduse üle! Suur tänu, Lia ja Tiit Salumäe, Madis Kütt, Markus Sein, kelle abil stend valmis sai! Metallkonstruktsiooni valmistas annetuseks Haapsalu Metal OÜ. Stendi valmistamist aitas rahastada Kultuurkapitali Läänemaa Ekspertgrupp ja Eesti Kirikute Nõukogu. Suur aitäh!

Ülla Paras

Jaani kiriku ajaloostendi koostaja

JUMALATEENISTUS ANNAB SÜDAMERAHU JA HINGETUGE.

Meie koguduses on inimesi, keda võib näha peaaegu igal pühapäeval kirikus. Nende hulgas on nooremaid ja vanemaid, naisi ja mehi ning igahel neist on oma lugu ja kirikus käimiseks oma motivatsioon.

86-aastane Laine Põldme on olnud Haapsalu luteri koguduse liige alates 8. juulist 1956, mil ta Jaani kiriku altari ees leeritootuse andis. Ülo Niin käis leeris 19-aastase noorukina Lääne-Nigula kirikus 9. juulil 1961 ja on Haapsalu koguduse liige alates seitsmekümnendate algusest. Tiia Laar on meie koguduse täieõiguslik liige alates 1. detsembrist 1991. Johannese Sõnumite toimetis uuris, mis toob neid pea iga pühapäev kirikusse.

Kui omal ajal liitusid kirikuga, miks valisid just luteri kiriku?

Laine: Nii oli meie peres juba algusest saati ja nii on ka jäänud. Olen juba mõnenädalaselt ristitud Kullamaa kirikus. See oli lapsena minu kodukirik. Kui ema-isa Siberisse viidi, läksin elama Haapsallu. Leeris käisin Jaani kirikus. See oli väga ilus aeg. Meid oli oma 20 noort. Just Jaani kirik on mulle siiani väga südamelähedane.

Ülo: Nii minu ema kui isa on käinud luteri kirikus leeris, aga nad ei olnud suured usuinimesed. Emaga käisin lapsena aeg-ajalt ka metodisti kirikus, sest seal oli talvel soe. Aga leeri läksin ikka luteri kirikusse. Leeriohustuse sain Lääne-Nigulas. Juba siis tundsin, et on olemas kõrgem jõud. Luteri kirik oli oma olemuselt ka minu hilisemale abikaasale meelt mööda. Ta oli väga usklik. Meid laulatati Haapsalu Jaani kirikus ja siis tulim ka mina Haapsalu koguduse liikmeks. Tiia: Valisin luteri kiriku ilmselt ikka traditsioonidest lähtuvalt. Ma ei ole pärit kristlikust perest (ateistlikust ka mitte!), aga vanemad ja vanavanemad olid ristitud luteri kirikus.

Mida jumalateenistusel käimine Sulle annab?

Laine: Saan kirikust südamerahu. Tunnen end kirikus hästi.

Ülo: Kirikus käimine on vajadus. Aeg-ajalt käin ka Lääne-Nigulas või Ridalas. Tunnetan iga päev, et mind juhatakse ja et Jumal on mind väga õnnistanud. Mulle on nii palju kingitud. Jumal on andnud ka head närvid, sest elu ei ole kerge olnud.

Tiia: Jumalateenistus annab hingetoe ja mõtestatuse. Annab ka pühapäevale kindla rütmi, mis on minu mugavale natuurile igati kasuks.

Kui oluline on Sinu jaoks armulauast osasaamine?

Laine: Mulle on tähtis, et saan minna altari ette ja öelda oma palve.

Ülo: See on jõu allikas. Iga kord kui kirikus olen, tahan väga ka armulauale minna. Siiski meeldib mulle rohkem see, kui terve laudkond lahkub korraga. Lääne-Nigulas on praegu ka nii.

Tiia: Armulaud on minu jaoks kujunenud iga jumalateenistuse loomulikuks osaks. See on jõudnud minuni aastatega. Nooremata ma tõenäoliselt arvasin, et armulaud on midagi väga püha ja kõrget, et sellest iga pühapäev osa saada. Aga nüüdseks ma tunnen, et see on minu usu kinnitus: olen hoitud ja armu väärt.

Kuidas Sa tunned, kas oled koguduses pigem saaja või andja rollis? Või on mõlemad rollid tasakaalus? Mida saaksid ja sooviksid koguduses anda ja mida sooviksid ise saada?

Laine: Enam ei ole jaksu suurt midagi teha. Varem olen olnud abiks valvurina jumalateenistuste ajal ja suvel Jaani kiriku lahtihoidmisel, olin ka koristusbrigaadi liige ja aitasin kirikut koristada. Varem käisin ka teetundides ja koguduse ekskursioonidel. Nüüd käin jumalateenistustel, kui saan. Mulle jäi väga meelde, kuidas õpetaja Kristo hiljuti rääkis, et on oluline üksteise eest palvetada. Ma sooviksin, et keegi ka minu eest palvetaks, aga mul kahjuks ei ole suguvõsas mitte kedagi, kes seda teeks.

Ülo: 1976-1991 olin ametis koguduse juhatuse esimehena. Sellele tööle kutsus mind noor õpetaja Tiit Salumäe. Haapsalu linna 700. aastapäevaks võtsime ette Jaani kirikule uue lae tegemise. See oli raske ettevõtmine, sest materjali ei olnud kuskilt saada. Aga Tiit oli meie auruvedur ja teised läksid temaga kaasa. Hiljem ehitasime kirikule ka abihoone.

Kirikuvalves olemine ja muud tööd on olnud toredad, aga peab oma võimeid arvestama ja ise õigel ajal tagasi astuma. Ega keegi ju ei ütle, et ära enam tule. Jumalateenistused mulle meeldivad ja toomkirikus on hea kuuldavus. Mulle on tähtis, et kuulen sõnumit. Ka Johannese Sõnumid on väga hea asi. Karin Teder annab selle mulle paberil ja ma loen seda hoolega. Talvine jõuluõhtu kultuurimajas meeldis mulle väga. Kahjuks ma ei tundnud seal enam kõiki, sest me ei saa kuskil kokku.

Tiia: Arvan, et andmine ja saamine on heas tasakaalus. Teenin nende andidega, mis mulle on antud ehk laulmise ja kirjutamisega. Saan rõõmu võimalusest oma andeid realiseerida ja loodan selle läbi ka kaasteelisi rõõmustada. Olen koguduses kohtunud huvitavate inimestega, kellest nii mõnegagi on sünenenud lähem tutvus.

Pühakiri kasutab kristliku koguduse kohta võrdpilti Kristuse Ihu. Kuidas Sina seda mõistad?

Laine: Kogudus on üks kollektiiv, kus on hea olla.

Ülo: Igal ühel on oma anne ja kõik saavad sellega koguduse ellu panustada.

Tiia: Polegi selle peale väga mõelnud. Apostel Paulus on vist mingis oma kirjas öelnud, et oleme ühe ihu liikmed. Võib-olla siis nii, et moodustame ühtse terviku ja meid ühendab meie usk.

Kas Sul on mõtteid või ettepanekuid, kuidas muuta meie koguduse elu ja tegevust paremaks? Mida võiksite seni tehtule veel lisaks teha või teha teisiti?

Laine: Mina küll ei tea, mida minusuguste vanade käbidega peale hakata. (*naerab*) Nii kaua kui suudan liikuda, käin jumalateenistustel. Hommikune aeg mulle sobib. Õhtustel aegadel on bussiga raskem liikuda ja pimedas ei saa ma ka sellepärast välja minna, sest ei leia siis koduteed.

Ülo: Teetund on väga hea, aga sellest üksi on vähe. Me peaks rohkem omavahel suhtlema. Kahju, et pühapäeviti kirikukohvi ei ole. Oleks hea inimestega rääkida ja kokku saada. Muidu me ei tunnegi üksteist.

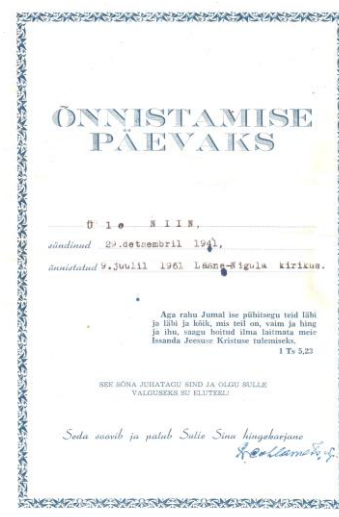
Mulle meeldis, kui koguduses oli aktiivne diakooniatöö ja diakooniatöötajaid käisid vanemaid koguduseliikmeid vaatamas. Kirikuõpetaja ise ei jõua igale poole. Siis oli ka toimiv grupitöö. Kui keegi grupist ei olnud kirikus, tuli teine liige teda koju vaatama.

Oleks tore teha ka rohkem väikseid palvetunde kodudes. Meil on üks väike grupp, kellega juba paar aastat umbes iga kahe nädala tagant kokku saame, kuulame koos raadiosaadet Piibel kaanest kaaneni ja palvetame.

Noori oleks kirikusse vaja. Minu jaoks on väga oluline küsimus, kuidas saavutada koguduses järjepidevust. Mulle tundub, et vanemad ja ristivanemad ei täida oma kohustust. Lapsi ja noori peab suunama ja õpetama pühapäeva pühitsema. Eesti ühiskonnas ei ole ususädet. Paljud on andnud leeritootuse, aga ei pea sellest kinni. Kristlane ei saa olla ainult pühapäeviti poolteist tundi, vaid koguaeg. Pidev eestpalve on tähtis.

Tiia: Ma pole ise eriline ideede generaator, vaid rohkem kulgeja ja kaasamineja. Minule sobib see, mis on. Vahel mõtlen, et leerikoolis käinutest jääb koguduse juurde siiski üsna väike osa. Samas: seeme on külvatud ja idanemine võtab aega. Mina isegi olen aktiivsemalt kaasa lööma asunud paarkümmend aastat peale konfirmatsiooni, aga ärgu olgu see nüüd liiga pessimistlik näide (*naerab*). Igaole asjale on antud aeg. Küllap leiab iga inimene moel või teisel selle, mis teda enim kõnetab, ka kirikus ja koguduses.

Karin Teder ja Maria Strauss

Ülo leeripäev 9. juulil 1961 Lääne-Nigula kirikus ja Ülo leeritunnistus (erakogu)

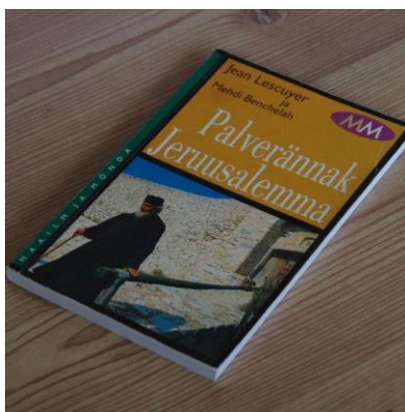

Laine kuldleeripäev 2006
Haapsalu toomkirikus (erakogu)

Tiia hõbeleeripäev 26. juunil 2016
Haapsalu toomkirikus (Arvo Tarmula)

ANNE LUGEMISELAMUS.

Jean Lescuyer, Mehdi Benchelah „Palverännak Jeruusalemma”, sarjast Maailm ja mõnda, 2001.

Reis Jeruusalemma on minu unistuseks olnud kristlaseks saamisest alates. On see ju olnud läbi aegade palverändurite meelispaigaks. Oleme ju kristlastena siin maailmas rändurid. Tahaksin käia Jeesuse jalajälgedes ja Temaga seotud paikades, tunda selle linna pühadust, salapära ja rahvaste

paabeli segadust. Kord olin juba reisi eest rahagi maksnud ja püha linn paari kuu ja lennusõidu kaugusel, aga reisi korraldaja hüppas alt ära. Minu pettumus oli tohutu.

Lohutust leidsin raamatust „Palverännak Jeruusalemma”, mis on minu lemmikraamat ja korduvalt ülegi loetud. Mind lummab 60-aastase mehe (katoliiklase) jalgsimatk, mis kestab 8 kuud ja tema sisemine muutumine, kõigest maisest lahti laskmine, Jumalale lähemale jõudmine. Tema tee viib Jeruusalemma läbi Euroopa ja Lähis-Ida.

Jean on olnud noorena kaasa haaratud Alžeeria tragöödiast. Elanud läbi raske lennuõnnetuse sõjaväelendurina, põdenud läbi mõned rasked haigused. Loobudes lenduri elukutsest sukeldus ärimaailma. Ise nimetab ta neid katsumusi Jumala halastuseks. Mida kaugemale ta oma ilusas elus jõudis, seda rohkem tunnetas Jumala ees mingit võlga. Enda sõnul oli ta õnnelik ja elas muretut elu ühes Edela-Prantsusmaa külakeses. Mind võlus rikka mehe muundumine palveränduriks. Kõigest eluks vajalikust loobumine. Jalgsi käimine. Lihtsus.

Maa-aadliku muutumine palveränduriks polnud kerge. Jean oli veendunud, et õige palverännak on absoluutselt kõigest loobumine. Ta jättis kõik, mis tegi elu kiiremaks ja sisukamaks. Loobus mugavustest - kõigest, mis tegi talle au ja rahustas. Jättis maha isegi oma nime, kasutades pseudonüümi. Naise nõudmisel oli ühte kotti peidetud 200-frangine pangatäht, et saaks tõsise õnnetuse korral helistada. Taskutes polnud ei pangakaarti, tšekiraamatut ega raha. Oli vaid paar vägevaid kvaliteetseid matkajalatseid, puuvillased sokid, rändurikepp, Vahemeremaade kaart. Reisi pikkuseks on kümme tuhat kilomeetrit Albigeois’ist Kristuse hauani.

Palverännaku suurimaks eesmärgiks oli austada Jumalat. Tema meelest teeb tavaliselt inimene enda isikust maailma keskpunkti. Jean tahtis sellel rännakul ise muutuda eimiskiks, et Jumal oleks kõik.

Kõiki palverännaku katsumusi ja eredaid hetki ei jõua selles artiklis kahjuks kajastada. Vapustavalt ja mõtlemapanevalt mõjus palverännaku algus. Nimelt palus ta öömaja ühelt preestrilt, kes elas kiriku lähedal ilusas majas. Sai sellelt vastuseks, et mingi kuhu tahab ja Jeani lugu ei huvita teda. Nõrduinult asus Jean taas teele ja küsis öömaja linnavalitsuse sekretärlt, kes kohe pakkus kohvi ning ööbimiseks koosolekusaali lauda. Sekretär tõi kodust mehele köögiviljarooga, pätsi maaleiba ja pudeli veini. Jeanil tekkis küsimus nagu minulgi: kas ei peaks preester käituma nagu linnavalitsuse töötajad, kas preester oli Jumala hüljanud?

Lehekülgi palveränduri sattumisest kallaletungi ohvriks Vauvert’i linnas oli kõige raskem lugeda. Kaks noort meest peksid ta läbi päise päeva ajal, mürdsid peaaegu pahkluu ja varastasid kõik ta asjad. Ainuke pealtnägija keeldus sekkumast, abi andmast ja abi kutsumast. Tekkis küsimus, kas inimese julmusel ja argusel on piire? Jean tundis, et ta on iseendale valetanud, sest rööv ja kallaletung, kõigist asjadest ilma jäämine pidi peaaegu ta palverännaku katkestama. Nii lugejal kui ka Jeanil on raske ükskõiksest suhtuda saatuselöökidesse, kui pahkluu oli paistes ning nälg ja väsimus tunda andsid. Enne korraliku abi saamist maksis üks võõras inimene tema ööbimise eest võõrastemajas, nähes tema kannatusi teel.

Maha rahunenult jätkas ta teekonda. Ta sai tasuta abi Maailma Arstide käest, kes olid professionaalsed ja inimlikud, ja sama linna abikeskuse töötajatelt, kus oli pühendunud personal. Itaalia rannikuäärses linnas koges Jean inimeste headust, saades öömaja raskustes inimeste majutamiseks mõeldud tagasihoidlikus korteris. Jean kohtus seal 30-aastase tuneeslasest moslemiga. Noormees avas lahkelt toidusahvri ja duširuumi ning tõi kausi riiete pesemiseks. Söögilauas vestlesid nad kristlusest ja islamist ning palvetasid koos.

Itaalias pakkusid hulkurid talle kodutute öömaja juures illegaalseid teenimisvõimalusi narkootikumide müümise või tüdrukute kupeldamise näol. Nähtavasti oli tegemist kurjategijatega, kes teenisid viletsuse pealt. Sealt juhatati Jean kiiresti öömaja töötaja poolt frantsiskaani vendade juurde. Ilmselt saadi aru, et mees on palverändur, mitte kerjus ega hulkur. Näen siin Jumala sekkumist. Mäekingul paiknev Nostra Signora de Monti klooster hoolitses sinna lähedale haiglasse pandud patsientide sugulaste eest. Jeanile anti ruumikas ja maitsekas tuba, hoolitseti pahkluu eest. Ta sai mõned paberilehed ja ümbriku lähedastele kirjutamiseks. Järgmisel päeval viis üks teekäija ta pastoraati, kus preester kuulas parajasti Bachi plaati. Preestrile seletati, et Jean on palverändur. Too ei suvatsenud küsijate poole vaadatagi, öeldes vaid: Mul pole võimalik teid aidata. See jahmatas Jeani saatjat hingepõhjani. Jean hakkas sellist laadi vastustega harjuma. Need seigad, mida kirjeldasin, olid

minu jaoks väga vastuolulised ja näitasid, kuidas maailma julmus ja Jumala armastus kõrvuti eksisteerivad.

Raamatus on sügavust, mis puudutab hinge. Tavalisest reisiraamatust seda ei leia. Sõbra haul istudes jõudis Jean järeldusele, et palverännak aitab kohaneda tunnetega, mida tuleb kogeda enne surma: valu, kannatuse, kaotuse ja üksindusega. Rännates kiitis ta Jumalat Meie Isa palvet ja Ave Mariat aina korrates.

Maailmas pole koroona leviku tõttu eriti turvaline reisida. Seega tuleb palverännak Jeruusalemma ette võtta raamatu lehekülgedel.

Anne Vooremaa

PIIBLIVIKTORIIN.

1. Vanas Testamendis kirjeldatakse 2 juhtumit, kus loom räägib inimkeeles. Üks neist loomadest oli paradiisiaia madu. Kes oli teine?
2. Iisraeli rahvas polnud rahul sellega, et Jumal ise on nende valitseja ning nõudis endale kuningat. Jumal käskis prohvet Saamuelil salvida Tema poolt välja valitud mehe kuningaks. Kes oli esimene Iisraeli kuningas?
3. Pühakirjas algavad 2 raamatut, üks Vanas ja üks Uues Testamendis, ülimalt tähendusriikka sõnaga „Alguses...“. Millised on need 2 raamatut?
4. Üks Jeesuse paljudest imetegudest oli vee peal kõndimine. Üks Tema 12-st lähimast jüngrist suutis seda Jeesuse julgustusel järgi teha. Kes oli see jünger?
5. Millises Uue Testamendi raamatus kirjeldatakse esimese nelipüha sündmust, kui Püha Vaim kõigi Jeesusesse uskujate peale välja valati ning kuuldi otsekui tuulekohinat ning nähti otsekui hargnevaid tulekeeli?

Piibliviktoriini küsimuste vastused

1. Bileami eesel (4Ms 22:21-35).

2. Saul (1Sm 9:27-10:1).

3. 1. Moosese raamat ja Johannese evangeelium.

4. Peetrus (Mt 14:25-31).

5. Apostlite teod (Ap 2:1-13).

JUHTSALM, MÕTISKLUS JA PALVE.

Olge ikka rõõmsad Issandas! Taas ma ütlen: Olge rõõmsad! (Fl 4:4)

Olla ikka ja alati rõõmus, iga hetk, igas eluolukorras, mis iganes ka juhtuks?

Kas on see üldse võimalik?

Seda ikka rõõmus olemist ei tohiks valesti mõista. Jeesus Kristus, kes oli täielik Jumal, aga samal ajal ka täielik inimene nagu meie kõik, oli rõõmus ja juubeldas Pühas Vaimus. Kuid Ta ka nuttis oma sõbra Laatsaruse haul ning Jeruusalemma pärast, nähes ette selle hukkumist. Ta oli vihane, kui peksis templist välja kaubitsejad ja rahavahetajad. Tal oli hale oma poega leinavast emast. Ta tundis suurt ahastust enne ristile minekut Ketsemanis palvetades ning ütles oma kõige lähematele jüngritele, et „mu hing on kurb surmani“.

Psühholoogiaski tehakse vahet rõõmul kui emotsioonil ja rõõmsameelsusel. Emotsioonid on alati lühiajalised ja väljendavad meie suhtumist konkreetsetesse elusündmustesse. Rõõmsameelsuse all aga mõistetakse püsivat elujaatavat hoiakut, mis ei kao ka suurimas meeleheites ega depressioonis, vaid aitab nendega toime tulla. See on sügav sisemine veendumus, et elu ei hävi iialgi, et me oleme alati hoitud heade jõudude poolt ja et selle eest on põhjust olla rõõmus ja tänulik. Rõõmsameelsusel ei ole midagi tegemist nn positiivse mõtlemisega, mis sageli muutub lihtsalt probleemide eitamiseks ja eiramiseks, et pääseda vajadusest nendega tegeleda.

Võib-olla kõige paremini väljendab rõõmsameelsuse sügavat olemust üks vaimulik laul, mille sõnade autoriks on Anna-Mari Kaskinen ja mida mõnedes vabakirikutes lauldakse vahel usutunnistuseks: „Mina usun maailma Loojat, igavest Isa, armastavat, ja Poega, rahutoojat, ja Püha Vaimu, lohutajat. Mina usun, et tõde võidab, et ülekohtust on ülemvõim, mina usun, et rahu koidab, ja lootusrikas on minu vaim. Mina usun häduse sisse, millest kord kuivab kurjuse juur, ja jälle algamisse, olgu siis häving kuitahes suur.“

Ilmselt sellist rõõmsameelsust, mis rajaneb usul ja usaldusel Kolmainu Jumalasse, pidas silmas ka püha Paulus, kui ta kirjutas: „Olge ikka rõõmsad Issandas! Ja taas ma ütlen: Olge rõõmsad!“ Paneme tähele: sel viisil rõõmsad olla saame ja suudame me üksnes Issandas – see tähendab täielikult usaldades Jeesust Kristust ja täielikus kuulekuses Teda järgides.

**Meie hea Jumal, armas taevane Isa!
Me täname Sind, et Sa oled täitnud
meie südamed rõõmuga Jeesuses Kristuses,
et me võime juua Sinu rõõmujoovastuse ojust.
Mitte miski ei suuda iialgi hävitada
elu, rõõmu, armastust, tõde ega ilu,
sest Sina ise oled nende allikas.
Aita meil aina rohkem usaldada Sind
ja olla jäägitult kuulekad meie Issandale,
et ka Sinul võiks olla meist hea meel.**

Karin Teder

MEIE ISA PALVE VII

Meie igapäevast leiba anna meile tänapäev!

Selle Matteuse evangeeliumi salmiga (Mt 6:11), Meie Isa palve neljanda palvega, on üks tõsine tõlkeprobleem. Sõna, mis meie Piiblis on tõlgitud „igapäevane“, on äärmiselt harvaesinev ja seda on võimalik mõista ja tõlkida mitmel erineval moel. Nii ongi seda erinevalt tõlgitud kõige varajasemates Uue Testamendi tõlgetes. Üks selle sõna mõistmisvõimalusi on „see, mida me igal päeval vajame“ ning enamikus kaasaegsetes piiblitõlgetes nagu eestikeelseski kasutatakse tõlkevastet „igapäevane“.

Martin Luther seletab oma Väikeses Katekismuses selle palve sisimat tähendust järgnevalt. „Küsimus: Ent mida tähendab igapäevane leib? Vastus: Kõike, mis kuulub peatoiduse ja ihuvajaduste juurde, nagu söök, jook, riietus, jalanõud, maja, valdused, põld, kariloomad, raha, vara, jumalakartlik abikaasa, jumalakartlikud lapsed, jumalakartlikud teenijad, jumalakartlikud ja ustavad valitsejad, hea valitsus, hea ilm, rahu, tervis, kombekus, au, head sõbrad, usaldusväärsed naabrid ja muu selline.“

Sõnal „leib“ on vist enamikus keeltes nagu eesti keeleski laiem tähendus kui lihtsalt „küpsutatud jahutoode“. See tähendab mistahes toitu, elatist, eluvõimalusi, kõike, mida eluks vajatakse. Meie Isa palve 3 esimest palvet keskenduvad Jumalale ja Tema tahte, 4 viimast inimesele ja tema vajadustele. Paneme tähele, et nendest 4-st palvest esimesel kohal on palve igapäevase leiva pärast, alles selle järel palume andeks oma võlad ja patud. Sellest ei saa loomulikult teha järeldust, et meie ihuvajadused on Jumala silmis tähtsamad kui meie õige suhe Temaga, kuna Pühakiri väidab lausa vastupidist. Ometi näitab see, et Jumal võtab ka meie maise elu vajadusi äärmiselt tõsiselt ja julgustab meid selle pärast palvetama.

On avaldatud arvamust, et usus edasijõudnud kristlase ainus „õige“ palve peaks olema tänupalve, endale või ka teistele midagi paluda olevat isekas – tuleks tänuga vastu võtta kõik, mida Jumal annab. Sest Jumal teab, mida me vajame, juba enne meie palvet. Esmapilgul näib selline seisukoht väljendavat täielikku ja täiuslikku usaldust Jumala vastu ja Tema tahte tingimusteta aktsepteerimist. Loomulikult on see tõsi, et mida lähemale jõuame Jumalale, seda suurema osakaalu meie palvetes omandab tänu. Samuti on õige olla tänulik kõige eest, mida Jumal meile kingib või juhtuda laseb, kas see meile meeldib või mitte, kui tõesti usume, et Jumala tahe on hea.

Ent kui loobume palvetamast konkreetsete asjade, tervise, olukordade, tarkuse, juhtimise jms pärast, siis tegelikult on see katse vältida vastutust oma soovide ja valikute eest. Loobudes nn palumisepalvest puudub meil vajadus korrigeerida oma soove vastavalt Jeesuse antud käskudele ning seetõttu me ei märka sageli oma soovide patust olemust ning ei õpi tundma iseennast; puudub vajadus püüda mõista Jumala käskude sisimat mõtet ja seetõttu ka Jumalat ennast ja Tema tahet; puudub vajadus Jumalaga „kaasa mõelda“, et leida parimad viisid, kuidas teostada Tema tahet kirikus, perekonnas või ühiskonnas. Jeesus ootab, et Tema lunastatud oleksid ka Tema kaastöölised, kes aktiivselt viivad ellu Tema missiooni siin maailmas: kes mõtlevad kaasa, tunnevad kaasa, õpivad, uurivad, otsivad parimaid viise, lahendusi ja võimalusi – ja kõige selle pärast palvetavad. Oma tahte loovutamine Issandale ei tähenda passiivsust või osavõtmatus mõttega „las tulla kõik, mis nagunii tulema peab“, vaid aktiivset tegutsemist selle nimel, et Jumala tahe siin maailmas tõesti võiks sündida.

Ilmselt on palve igapäevase leiva pärast, kui mõistame seda Lutheri selgitust silmas pidades võimalikult avaralt, palve, mida kõige enam palutakse. Meie elu siin maailmas pole kerge ja me vajame pidevalt Jumala hoolt ja abi. Seda palvet paluvad ka mittekristlased ja tõelises hädas ka enamus ateistidest. Kuna selles palves kasutatakse sõna „leib“, siis on ka väidetud, et tegelikult ei vaja kristlane mitte midagi ega kedagi peale Kristuse ja „leiva“ all ongi mõeldud Kristust, kuna Ta ise Johannese evangeeliumis ütleb enda kohta: „Mina olen eluleib“. Siiski ei saa tõmmata võrdusmärki „igapäevase leiva“ ja „eluleiva“ vahele, kuna Jeesus selgitab juutidele, et nende esiisad sõid kõrbes mannat, Jumala antud leiba, ja surid, Tema on aga leib, mida inimesel tuleb süüa, et ta ei sureks. Seega päris kindlasti ei mõelda 4. palves „leiva“ all Jeesust. Siiski on tõsi, et kõik, mida Jumal meile kingib, saab meile osaks Kristuse kaudu. Rm 8:32 ütleb püha Paulus: „Tema, kes oma Poegagi ei säästnud, vaid loovutas tema meie kõikide eest, kuidas ta ei peaks siis koos Pojaga meile kõike muud kinkima?“ Paulus räägib sellest seoses kannatustega, mida taludes võib kristlane siiski kindel olla Jumala abis ja armastuses. Kuid me võime seda salmi mõista ka viitena, et Jumala armastus ja abi on meie päralt ka kõigis meie igapäevase elu vajadustes ja olukordades.

Jeesus ise julgustab meid paluma: „Paluge, ja teile antakse, otsige, ja te leiate, koputage, ja teile avatakse, sest iga paluja saab ja otsija leiab ja igale koputajale avatakse!“ See on tõotus, et meie palvet võetakse kuulda. Siiski on palujatel vist just 4. palve puhul kõige enam kahtlusi, kas palume ikka õiget asja ja kooskõlas Jumala tahtega. Need kahtlused on sageli ka õigustatud, sest suur osa palvetest igapäevase leiva pärast on eetiliselt neutraalsed ning me ei või teada, milline on Jumala plaan mõnd meie konkreetset eluolukorda lahendada. Siiski kehtib Jeesuse tõotus igal juhul. Martin Luther on öelnud, et kui Jumal ei anna meile seda, mida me palusime, siis on põhjust rõõmustada, sest siis annab Ta meile midagi paremat. Kui Jumala vastus viibib, ei pea me kohe arvama, et palusime „valesti“ ja palvest loobuma: võib-olla peame lihtsalt ootama, kuni on meie palve täitmiseks õige aeg; võib-olla ootab Jumal, et seaksime oma südames esikohale Jumala riigi, et Tema saaks siis meile anda kõike muud pealegi; võib-olla aga ootabki meid rõõm, et saime midagi palju paremat kui oskasime paluda.

Karin Teder

NATUKE NALJA.

Kaks ingliti istuvad pilve peal, loevad raamatut ja on naerust lõhkemas.

Tuleb kolmas ingel ja küsib: "Mis naljaraamat see on, mida te loete?"

Üks inglitest ütleb: "Ah, käisime maa peal ja tõime kaasa ühe teoloogia õpiku."

SÜNNIPÄEVAD AUGUSTIS.

1. august	Anne Julge	
2. august	Eva-Maria Kollom	5
4. august	Tarmo Engman	
	Anne Kalberg-Sägi	
	Kaarel Kõuts	
5. august	Eha Toomsar	81
	Sirje Jätsa	
7. august	Edvards Puciriuss	40
8. august	Lilia Sepp	84
	Tiiu Mihelson	
9. august	Alma Päär	93
	Kauri Kliss	
10. august	Margi Martin	
	Rael Ojasoo	
11. august	Katarina Reiljan	
12. august	Vaike-Lisette Soostar	87
14. august	Matti Talbonen	
	Felicia Mirell Jair	
15. august	Tiit Taavits	
16. august	Sirje Lämmergas	
	Ene Talbonen	
	Sten Marcus Testmann	
19. august	Mihkel Kõre	
21. august	Aita Kaur	77
22. august	Moona Ojasoo	10
24. august	Mare Kelk	77
	Kasso Kaasik	
	Lea Salumäe	
25. august	Kairi Kliss	
26. august	Loviise Vare	
	Deliise Vare	
27. august	Sarah-Sofia Brock	
28. august	Lilija Kuusemäe	73
	Andres Huul	
	Maarja Reinaste	
	Martti Ungert	
	Marie Keldrima	
29. august	Laura-Liisa Leit	10
	Ricko Leit	
30. august	Steve Rosar	
31. august	Leini Vahtras	
	Markus Jätsa	

PALJU ÕNNE JA ROHKET ÕNNISTUST SÜNNIPÄEVALASTELE

MEENUTUSI JUULI KUUST

Heino Noore pingi asetamine Jaani kiriku aeda.

Haapsalu XXVII vanamuusikafestivali avakontsert 23. juulil.

Tiit Salumäe kuldleeripäev Kuusalu kirikus 19. juulil.

EELK HAAPSALU PÜHA JOHANNESE KOGUDUS.

KOGUDUSE KANTSELEI. Kooli tn 6, on avatud kolmapäeval ja reedel kell 9-13.

Kohtumine koguduse õpetaja piiskop Tiit Salumäega palutakse kokku leppida telefon 5280635.

Kohtumine koguduse abiõpetaja Kristo Hüdliga palutakse kokku leppida telefon 56952758.

Telefon 473 7166, 473 7167.

E-post haapsalu@eelk.ee

Koduleht <http://www.eelk.ee/haapsalu/>

Aadress Kooli 6, 90501 Haapsalu

Pangakonto IBAN EE811010602003965006 (SEB);
IBAN EE442200001120274032 (SWEDBANK).

Registrikood 80210533

Koguduse infokiri Johannese Sõnumid saadetakse soovijaile e-postiga. Kui soovid, et ka Sinu e-posti aadress lisatakse kirjasajate hulka, palun anna oma soovist teada haapsalu@eelk.ee

Diakoonia annetusmüük on avatud augustis reedeti kell 10-13.

Eesti kiriku elust saab lugeda <https://e-kirik.eelk.ee/>, <http://eelk.ee/> ja <http://www.eestikirik.ee/>

Jaani kirik on avatud teeliste kirikuna reedel ja laupäeval kell 11-14, pühapäeval kell 13-16.

Toomkirik on avatud piletiga iga päev 10 – 18. Koguduste gruppidele on külastuseks ja palvuseks kirik avatud ettetellimisel.

Linnuses toimuvate ürituste kohta vt lähemalt: <http://www.haapsalulinnus.ee>

TOIMETUS.

Tiit Salumäe E-post: tsalumae@yahoo.com 5280 635.

Kristo Hüdsi E-post: kristo.hudsi@eelk.ee 56952758

Kristel Engman E-post: kengman@hotmail.com

Lydia Kalda E-post: lydia.kalda@hotmail.com .

Lia Salumäe E-post: liasalumae@hotmail.ee 53039 835.

Lehte Ilves E-post: lehte.ilves@gmail.com

Karin Teder E-post: karin.teder@mail.ee

Maria Strauss E-post: mariastrauss@gmx.de

Tiia Laar E-post: tiia.laar@gmail.com

Teno Ilves E-post: teno.ilves@gmail.com

Koguduse häälekandja ilmub alates septembrist 2008. Ootame lugejate kaastöid, küsimusi ja soovide, millest järgmistes Johannese Sõnumites lugeda soovitakse. Palume teie abi, et Johannese Sõnumid jõuaksid võimalikult paljude huvilisteni. Teatage soovijate e-posti aadress koguduse kantseleisse.

Jaani kiriku ajalooline tuulelipp.